

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

ศูนย์ประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา / THE BAR ASSOCIATION INFORMATION CENTER

เดือนมิถุนายน ๒๕๖๔ ปีที่ ๓๔ ฉบับที่ ๓๘๓ ■ โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๑๐, ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๑-๗

<http://www.thethaibar.or.th>

บทอาเศียรวาทถวายพระพรชัยมงคล
สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี
๓ มิถุนายน ๒๕๖๔

ศิระนบพระราชินีอภิวาท	เนื่องโอกาสราชสมภพเจดีย์
ยिनพระยศยิ่งฟ้านาฏนารี	ทั่วธานีพร้อมภักดีประจักษ์ใจ
คู่บุญญาองค์ราชากวเนตร	พระปกเกศอุดมสมสมมัย
มิ่งขวัญหล้าเคียงคู่ภูวไนย	พระหฤทัยมั่นพิทักษ์พระจักริน
สามมิถุนายนเฉลิมพระชนมพรรษา	ปวงประชาเทิดให้ดวงใจถวิล
พระเมตตาปกเกล้าไทยในธานีนทร์	ทั่วทุกถิ่นน้อมถวายชัยมงคล
ขอพระองค์ทรงพระเกษมสวัสดิ์	ผ่องพิพัฒน์เกริกไกรในแห่งหน
ทวยเทพไท้ไพศาลบันดาลดล	พรพิมลขอพระองค์ทรงพระเจริญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม
ข้าพระพุทธเจ้า กองบรรณาธิการจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา

ประพันธ์โดย นายรัฐวุฒิ นาคเกิด

เนื่องจากปก

กฤษฎา บุญยสมิต*

วาสนา เกตุแห่ง**

สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี

เนื่องในโอกาสสมหามงคลวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี ๔๓ พรรษา วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๖๔ ได้เวียนมาบรรจบอีกวาระหนึ่ง กองบรรณาธิการจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา จึงขออัญเชิญพระราชประวัติ ด้วยความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณขอพระองค์ทรงพระเจริญ ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

* อัยการอาวุโส, ที่ปรึกษาอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการสูงสุด, ภาควิชานิติศาสตร์และการเมือง ราชบัณฑิตยสภา, ประธานกรรมการชำระและศึกษากฎหมายไทยโบราณ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา

** นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ เนติบัณฑิตยสภา

อ่านต่อหน้า ๔

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

เดือน มิถุนายน ๒๕๖๔ ปีที่ ๓๔ ฉบับที่ ๓๘๓

สารบัญ

- ๒ บทอาเศยวาทถวายพระพรชัยมงคล
- ๓ สารบัญ รายชื่อผู้จัดทำ เนื่องจากปก
- ๔ เนื่องจากปก
- ๖ ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ
- ๙ เจาะฎีกาเด่น
- ๑๒ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย
- ๑๔ บทความเรื่อง “การพิทักษ์สิทธิบัตรกรณีไม่ชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามกฎหมาย”
- ๒๒ มุมข่าว
- ๒๓ ข่าวเนติบัณฑิตยสภา
- ๒๔ บรรณาธิการแถลง

คณะผู้จัดทำ อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ ประธานฝ่ายอำนวยการ นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม รองประธานฝ่ายอำนวยการ

- นายกฤษฎา บุญยสมิต ฝ่ายอำนวยการ ● นายพงศ์พิเชษฐ์ จันทพรภิกข ● นางสาวสุภาภรณ์ ไชยปุระณะ ● นายทรงพล สุวรรณพงศ์
- นางสาวฐษา เหมเวช ● ผศ.ดร.ศรีพัชรา สิทธิกาจกร ● นายเชษฐ สุขสมเกษม กองบรรณาธิการ บรรณาธิการ นายกฤษฎา บุญยสมิต
- ผู้ช่วยบรรณาธิการ ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง ● นายรังสิชัย บรรณกิจจิราภรณ์ ● นายมนต์ชัย ชินนทรลีลา ● นายอำนาจ เนตยสุภา
- นายทีปกร โกมลพันธ์พร ● นางสาวสิตานันท์ ศรีวรรกร ● นายนิตินันท์ บุรณะเจริญรักษ์ ● นายนิธิพัฒน์ สินเพ็ญ ฝ่ายดำเนินการ
- นางพรรณวริน แดงอ่อน ● นายสิทธิฤทธิ์ ไสววัฒนะ ● นางวาสนา เกตุแห่ง กะเบียบ จัดส่ง ● นางสาววิศรา สุขโสภี

บทความหรือข้อคิดเห็นใด ๆ ที่ปรากฏในข่าวเนติบัณฑิตยสภาเป็นผลงานของผู้เขียนโดยเฉพาะ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

พระราชประวัติ

พระราชสมภพ

- เสด็จพระราชสมภพ เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๑

การศึกษา

ปี พ.ศ. ๒๕๔๓

- ทรงสำเร็จการศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓

ราชาภิเษกสมรส

- เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ทรงได้รับการสถาปนาเป็นสมเด็จพระราชินี ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน
- เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมสถาปนาพระอิสริยยศขึ้นเป็น สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี

การทรงงานทางราชการ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓

- ทรงดำรงตำแหน่ง รักษาราชการนายทหารยุทธการ ฝ่ายยุทธการทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ กรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ กองกิจการทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ สำนักงานฝ่ายเสนาธิการในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ สน.ผบ.ทสส.

ปี พ.ศ. ๒๕๕๕

- ทรงดำรงตำแหน่ง รองผู้บังคับกองพันทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ กรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ หน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ สน.ผบ.ทสส.
- ทรงดำรงตำแหน่ง ผู้บังคับกองพันฝึกทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ หน่วยฝึกทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ โรงเรียนทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ หน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ สน.ผบ.ทสส.

ปี พ.ศ. ๒๕๕๖

- ทรงดำรงตำแหน่ง รองผู้บังคับการโรงเรียนทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ (๒)/ผู้บังคับการหน่วยฝึกทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ หน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ สน.ผบ.ทสส.
- ทรงดำรงตำแหน่ง นายทหารปฏิบัติการพิเศษ สำนักงานนายทหารปฏิบัติการพิเศษในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์

- ทรงดำรงตำแหน่ง ผู้บังคับการโรงเรียนทหารขนาดเล็กกราชวัลลภรักษาพระองค์ หน่วยทหารมหาดเล็กกราชวัลลภรักษาพระองค์ หน่วยบัญชาการความปลอดภัยรักษาพระองค์
- ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ทรงดำรงตำแหน่ง เสนาธิการหน่วยทหารมหาดเล็กกราชวัลลภรักษาพระองค์ หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์
- ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ทรงดำรงตำแหน่ง นายทหารปฏิบัติการพิเศษ สำนักงาน นายทหารปฏิบัติการพิเศษในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์
- ทรงดำรงตำแหน่ง รองผู้บัญชาการ หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ (อัครา พลเอก)
- ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ทรงดำรงตำแหน่ง รองสมุหราชองครักษ์ กรมราชองครักษ์ (อัครา พลเอกพิเศษ)
- ทรงดำรงตำแหน่ง รองผู้บัญชาการ หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ (อัครา พลเอกพิเศษ)

อนึ่ง ตามที่คณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ในการประชุม ครั้งที่ ๑๐๑๓ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ให้กราบบังคมทูล อัญเชิญสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี ทรงดำรงฐานะสมาชิกกิตติมศักดิ์แห่ง เนติบัณฑิตยสภา นั้น

เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จออก ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต

พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นางเมทินี ชโลธร นายกเนติบัณฑิตยสภา พร้อมคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา เฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายสมุดทะเบียน สมาชิกเนติบัณฑิตยสภา แต่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เพื่อทรงลงพระนามาภิไธย พร้อม ทูลเกล้าฯ ถวายหนังสือสำคัญทรงดำรงตำแหน่ง ฐานะสมาชิกกิตติมศักดิ์แห่งเนติบัณฑิตยสภา และฉลองพระองค์ครุยเนติบัณฑิต เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่เนติบัณฑิตยสภาสืบไป

แหล่งที่มา : เว็บไซต์พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ (พระราชประวัติ พระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ๓ มิ.ย.๒๕๖๒)

<http://phralan.in.th/coronation//highlightdetail.php?id=๗๗๐>

โดย กรมประชาสัมพันธ์

การบอกเลิกสัญญาเช่า ด้วยเหตุผลประกอบการลดลง**

ข้อเท็จจริง

มหาวิทยาลัย พ. (ผู้ให้เช่า) ได้ทำสัญญาเช่ากับ บริษัท ช. (ผู้เช่า) โดยตกลงให้ผู้เช่าเช่าพื้นที่ในอาคารของมหาวิทยาลัย พ. เพื่อประกอบกิจการร้านค้าปลีก มีกำหนดระยะเวลาเช่า ๓ ปีตามสัญญาเช่า ข้อ ๑ โดยกำหนดอัตราค่าเช่าเดือนละ ๒๕,๐๐๐ บาท ไม่รวมค่าสาธารณูปโภค กำหนดชำระค่าเช่าเป็นรายเดือนภายในวันที่ ๑๐ ของทุกเดือน และสัญญาเช่ามีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ต่อมาวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๓ ในระหว่างการปฏิบัติตามสัญญา ผู้เช่าได้มีหนังสือมายังผู้ให้เช่าแจ้งว่า “เนื่องจากร้านค้าปลีกตามสัญญาเช่าดังกล่าวมียอดขายลดลงอย่างมาก และมีผลกำไรขาดทุนสะสมทางบริษัท ช. จึงได้พิจารณาเห็นควรยุติการดำเนินกิจการค้าปลีก โดยขอปิดร้านในวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ เป็นต้นไป” และต่อมาผู้เช่าได้เข้าขณย้ายสินค้าและทรัพย์สินออกจากพื้นที่เช่าทั้งหมดและไม่มีชำระค่าเช่าอีกเลยตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๖๓

ทั้งนี้ สัญญาเช่า ข้อ ๑๕ ระบุว่า “ถ้าผู้เช่าไม่ปฏิบัติตามสัญญาเช่าข้อหนึ่งข้อใดไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เช่าแล้ว ผู้เช่าจะต้องรับผิดชอบและยอมชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการที่ผู้เช่าไม่ปฏิบัติตามสัญญาเช่านั้นให้แก่ผู้ให้เช่าโดยสิ้นเชิงภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากผู้ให้เช่า” และสัญญาเช่า ข้อ ๑๗ ระบุว่า “ถ้าผู้เช่า

ผิดสัญญาข้อหนึ่งข้อใด ผู้ให้เช่ามีสิทธิบอกเลิกสัญญาเช่าได้และเมื่อผู้ให้เช่าได้ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาเช่าแล้ว ผู้เช่ายินยอมให้ผู้ให้เช่ารับหลักประกันตามสัญญาเป็นจำนวนเงินทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้แล้วแต่ผู้ให้เช่าเห็นสมควร และผู้ให้เช่ายังมีสิทธิเรียกค่าเสียหายอื่น ๆ จากผู้เช่า (ถ้ามี) ได้อีกด้วย”

ข้อหาหรือ

มหาวิทยาลัย พ. จึงขอหาว่า

๑. ตามสัญญาเช่า ไม่มีข้อกำหนดให้สิทธิผู้เช่าเป็นฝ่ายบอกเลิกสัญญาเช่า การที่ผู้เช่าขอปิดกิจการและขอเลิกสัญญาเช่าต่อมหาวิทยาลัย พ. ก่อนครบกำหนดสิ้นสุดสัญญาเช่า จะถือว่าเป็นเรื่องและผู้เช่าไม่ปฏิบัติตามสัญญาเช่า ข้อ ๑ ซึ่งมหาวิทยาลัย พ. อาจเรียกให้ผู้เช่ารับผิดชอบใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการที่ผู้เช่าไม่ปฏิบัติตามสัญญาตามสัญญาเช่า ข้อ ๑๕ ได้หรือไม่

๒. หากกรณีตามข้อหาข้อที่ ๑ เป็นการผิดสัญญาเช่า มหาวิทยาลัย พ. สามารถรับหลักประกันสัญญาเช่าที่ผู้เช่าให้ไว้ตามสัญญาเช่า และเรียกค่าเสียหายอื่น ๆ จากผู้เช่าตามความในสัญญาเช่า ข้อ ๑๗ ได้หรือไม่

คำวินิจฉัย

สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า สัญญาเช่าพื้นที่ตามสัญญาเลขที่ ๓/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๙

* อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสัญญาและหาข้อ ๔

** สำนวนข้อหาหรือสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย เลขรับที่ ท.๑๑/๒๕๖๔

สิงหาคม ๒๕๖๒ มีกำหนดระยะเวลา ๓ ปี ครบกำหนด ระยะเวลาสัญญาวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ไม่มีข้อกำหนดให้สิทธิผู้เช่าบอกเลิกสัญญาเช่า การที่ผู้เช่า มีผลประกอบการลดลงและพิจารณายุติการดำเนิน กิจการร้านค้าปลีกรับดังกล่าว และขนย้ายทรัพย์สินออก จากพื้นที่เช่าตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ และไม่มี การชำระค่าเช่าตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๖๓ ถือว่าผู้เช่า เป็นฝ่ายผิดสัญญาเช่า การบอกเลิกสัญญาเช่าของผู้เช่า จึงเป็นการบอกเลิกสัญญาโดยไม่ชอบด้วยข้อสัญญา และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๘๖ สัญญาเช่าจึงยังคงมีผลผูกพัน ดังนั้น มหาวิทยาลัย พ. ในฐานะผู้ให้เช่าจึงมีสิทธิเรียกให้ผู้เช่ารับผิดชอบ ค่าเช่าที่ค้างชำระ และมีสิทธิเรียกค่าเสียหายอื่น ๆ (ถ้ามี) จากผู้เช่า ทั้งสามารถหักเอาจากหลักประกัน สัญญาได้ตามสัญญาเช่าข้อ ๔ และข้อ ๑๕ นอกจากนี้ มหาวิทยาลัย พ. ยังมีสิทธิบอกเลิกสัญญาและริบ หลักประกันสัญญาเป็นเงินจำนวนทั้งหมดหรือบางส่วน ก็ได้ตามแต่ผู้ให้เช่าจะเห็นสมควร และยังมีสิทธิเรียก ค่าเสียหายอื่น ๆ จากผู้เช่า (ถ้ามี) ได้อีกด้วยตามสัญญาเช่า ข้อ ๑๗ ประกอบข้อ ๔ และข้อ ๑๕

หมายเหตุ

๑. หลักการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๘๖

มาตรา ๓๘๖ กำหนดว่า ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งมี สิทธิเลิกสัญญาโดยข้อสัญญาหรือโดยบทบัญญัติแห่ง กฎหมาย การเลิกสัญญาเช่นนี้ย่อมทำได้โดยแสดง เจตนาแก่อีกฝ่ายหนึ่ง

แสดงเจตนาดังกล่าวมาในวรรคก่อนนั้น ท่านว่า หาอาจถอนได้ไม่

๒. จากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๘๖ คู่สัญญาจะมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ ต่อเมื่อคู่สัญญาฝ่ายนั้นมี ๑). สิทธิบอกเลิกสัญญา โดยข้อสัญญา หรือ ๒). สิทธิบอกเลิกสัญญา โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

กรณีที่ไม่มีข้อสัญญาหรือบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กำหนดให้สิทธิในการบอกเลิกสัญญาแก่คู่สัญญาฝ่ายใด

เอาไว้ คู่สัญญาฝ่ายนั้นจะบอกเลิกสัญญาโดยอำเภอใจ มิได้ หากคู่สัญญาฝ่ายนั้นแสดงเจตนาบอกเลิกสัญญา ไปยังคู่สัญญาอีกฝ่ายโดยไม่มีสิทธิ การแสดงเจตนาบอก เลิกสัญญาดังกล่าวย่อมไม่มีผลให้สัญญาเลิกกัน สัญญา จะยังคงมีผลผูกพันกันตามเดิมและคู่สัญญายังคงต้อง ปฏิบัติการชำระหนี้ตามสัญญานั้นต่อไป แม้คู่สัญญา อีกฝ่ายจะมีได้โต้แย้งคัดค้านการบอกเลิกสัญญาตาม อำเภอใจดังกล่าวก็ตาม

โดยมีแนวคำพิพากษาของศาลฎีกาที่วินิจฉัยไว้ใน ทำนองเดียวกัน ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๗/๒๕๕๑ ผู้ที่ใช้สิทธิเลิก สัญญาได้นั้นจะต้องเป็นผู้มีสิทธิเลิกสัญญาโดยข้อ สัญญาหรือโดยบทบัญญัติของกฎหมาย มิใช่จะใช้ สิทธิเลิกสัญญาได้ตามอำเภอใจ เมื่อพิจารณาสัญญา จะเห็นว่าคดีนี้ ไม่มีข้อความตอนใดเลยที่ระบุข้อตกลง ระหว่างโจทก์ที่ ๑ กับจำเลยว่าให้จำเลยมีสิทธิบอกเลิก สัญญาได้ หากธนาคารปฏิเสธไม่อนุมัติวงเงินให้จำเลย ตามที่จำเลยอ้าง จำเลยจึงไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๗๗๘/๒๕๕๘ สิทธิในการ เลิกสัญญาตาม ป.พ.พ. มาตรา ๓๘๖ มี ๒ ประการ คือ โดยข้อสัญญาหรือโดยกฎหมายให้อำนาจไว้ เมื่อสัญญา เช่าบ้านไม่มีข้อความตอนใดที่ระบุให้โจทก์ซึ่งเป็นผู้เช่า มีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ โจทก์จึงไม่มีสิทธิบอกเลิก สัญญาเช่าก่อนสัญญาเช่าถึงกำหนดโดยข้อสัญญาได้ โจทก์จึงต้องอาศัยสิทธิการบอกเลิกสัญญาโดย บทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งข้อเท็จจริงยุติแล้วว่าจำเลย มีได้เป็นฝ่ายผิดสัญญา แม้โจทก์จะขนย้ายทรัพย์สินและ ออกไปจากบ้านเช่าพร้อมกับทำหนังสือแจ้งให้จำเลย ทราบ ก็มีใช้เป็นการบอกเลิกสัญญาเช่าบ้านโดยชอบ ด้วยกฎหมายเพราะโจทก์ไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาเช่า บ้านกับจำเลยได้ ทั้งไม่ปรากฏว่าจำเลยยอมตกลงเลิก สัญญาเช่าบ้านกับโจทก์ โจทก์จึงไม่มีสิทธิบอกเลิก สัญญาเช่าบ้านแต่เพียงฝ่ายเดียว สัญญาเช่าบ้าน ระหว่างโจทก์กับจำเลยยังคงมีผลผูกพันคู่สัญญา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๘๗๖/๒๕๕๑ ป.พ.พ. มาตรา ๓๘๖ แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ใช้สิทธิเลิกสัญญาได้นั้น จะต้องเป็นผู้มีสิทธิเลิกสัญญาโดยข้อสัญญาหรือโดย

บทบัญญัติของกฎหมาย มิใช่จะใช้สิทธิเลิกสัญญาได้ตามอำเภอใจ เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๒ ผู้ค้าประกันจำเลยที่ ๑ มีสิทธิเลิกสัญญาโดยเหตุใด การที่โจทก์ได้รับหนังสือบอกเลิกสัญญาคำประกันของจำเลยที่ ๒ และมีโต้แย้งคัดค้านหาผลเป็นการเลิกสัญญาดังกล่าวไม่ เพราะโจทก์ไม่มีหน้าที่ที่จะต้องโต้แย้งหรือคัดค้านการบอกเลิกสัญญาของจำเลยที่ ๒

๓. อย่างไรก็ดี คู่สัญญาอาจตกลงเลิกสัญญากันเองโดยสมัครใจ แม้ไม่มีเหตุเลิกสัญญาตามสัญญาหรือตามกฎหมายก็ตาม

การตกลงเลิกสัญญาอาจกระทำโดยชัดแจ้งหรือถือว่าเลิกสัญญากันโดยปริยายก็ได้ ตามแนวคำพิพากษาของศาลฎีกาดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๐๙๐/๒๕๕๒ ป.พ.พ. มาตรา ๓๘๖ ให้สิทธิคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งมีสิทธิบอกเลิกสัญญาตามข้อสัญญาหรือตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ นอกจากนี้คู่สัญญาอาจตกลงเลิกสัญญากันเองภายหลังทำสัญญาก็ได้ ซึ่งอาจตกลงเลิกสัญญากันโดยชัดแจ้งหรือถือว่าสัญญาเลิกกันโดยปริยายก็ได้ และการบอกเลิกสัญญาโดยปริยายไม่มีกฎหมายบังคับไว้ว่าจะต้องบอกเลิกสัญญาเป็นหนังสือ แต่ต้องทำโดยแสดงเจตนาแก่อีกฝ่ายหนึ่ง แม้ตามสัญญาเช่าระหว่างโจทก์กับจำเลยจะให้โจทก์เป็นผู้มีสิทธิบอกเลิกสัญญาเพียงฝ่ายเดียว โดยจำเลยไม่สามารถบอกเลิกสัญญาก่อนครบกำหนดสัญญาก็ตาม แต่การที่ ๕. ผู้รับมอบอำนาจโจทก์เบิกความตอบทนายจำเลยถามค้านว่า จำเลยเคยแจ้งให้โจทก์ทราบทางจดหมายว่าจะไม่เช่าพื้นที่ทั้งหมดและจะย้ายออกตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๓๙ โจทก์ทราบจำเลยได้ขอย้ายทรัพย์สินพร้อมบริวารออกสถานที่เช่า ทั้งจำเลยซ่อมแซมพื้นที่เช่าไปด้วย โจทก์ไม่ได้โต้แย้ง โจทก์ไม่ได้ให้บริการแก่จำเลยตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๔๐ และจำเลยมีหนังสือถึงโจทก์เพื่อคืนกุญแจห้องและสถานที่จอดรถตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๓๙ ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๐ จำเลยว่าจ้างบริษัท

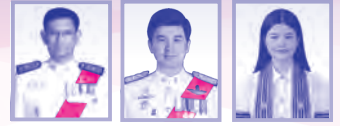
ท. มาปรับปรุงอาคารที่เช่าเพื่อส่งมอบคืนแก่โจทก์ โจทก์ตอบกลับว่างานที่ปรับปรุงยังมีความบกพร่องต้องแก้ไข โจทก์มีหนังสือถึงจำเลยลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ ว่าให้บริษัท ท. จบงานซ่อมแซมอาคารที่เช่าและไม่ต้องดำเนินงานใด ๆ ในอาคารอีก ประกอบกับจำเลยมีหนังสือถึงโจทก์ว่า จำเลยยินยอมให้โจทก์คิดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องอาคารที่เช่าเป็นตัวแทน ทั้งโจทก์คืนเงินมัดจำค่าโทรศัพท์ให้จำเลย ๒ ครั้ง ดังนั้นเมื่อจำเลยทำคำเสนอแสดงเจตนาขอเลิกสัญญาเข้ากับโจทก์และโจทก์ทำคำสนองรับด้วยพฤติการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นเจตนาของโจทก์จำเลยว่าต่างสมัครใจที่จะเลิกสัญญาเช่าและสัญญาให้บริการต่อกันโดยปริยายแล้ว โดยถือได้ว่าโจทก์รับมอบอาคารที่เช่าคืนจากจำเลยในวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ สัญญาเช่าและสัญญาให้บริการระหว่างโจทก์กับจำเลยจึงเลิกกันในวันดังกล่าว

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๑๘๘/๒๕๕๔ เมื่อกำหนดวันนัดโอนกรรมสิทธิ์ตามที่ระบุในสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๗ คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจึงไม่อาจดำเนินการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ได้ และในวันจันทร์ที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๗ คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายต่างไม่ได้ไปที่สำนักงานที่ดินเพื่อดำเนินการดังกล่าวเช่นกัน จึงยังถือไม่ได้ว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายผิดสัญญา และสัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาต่างตอบแทน โดยโจทก์ผู้จะซื้อมีหน้าที่ต้องชำระราคาให้แก่จำเลยผู้จะขาย ส่วนจำเลยผู้จะขายมีหน้าที่ต้องจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างให้แก่โจทก์ผู้ซื้อ เมื่อไม่ปรากฏว่าภายหลังจากวันดังกล่าวคู่สัญญาแต่ละฝ่ายได้มีการเรียกร้องให้อีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติตามสัญญาต่อกันจึงถือว่าคู่สัญญาตกลงเลิกสัญญากันโดยปริยาย และเมื่อสัญญาเป็นอันเลิกกัน คู่สัญญาแต่ละฝ่ายจำต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งได้กลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิมตาม ป.พ.พ. มาตรา ๓๙๑ จำเลยจึงต้องคืนเงินมัดจำที่รับไว้แก่โจทก์

เขา...ภูคาเด่น

จำเลยเป็นตัวละคร่วมกันกระทำคามผิดฐานฉ้อโกง โดยรับแคชเชียร์เช็คจากพวกแล้วนำไปฝากเข้าบัญชีตนเอง จึงไม่ใช้การกระทำคามผิดฐานรับของโจร

รังสิชัย บรรณกจิวิจารณ์*
มนต์ชัย ชนินทรลีลา**
พิมพ์สุรางค์ ชนินทรลีลา***

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๓๐๕/๒๕๖๒ คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๑ ความผิดฐานฉ้อโกง และขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๒ กับที่ ๓ ในความผิดฐานร่วมกันรับของโจร การที่จำเลยที่ ๓ ให้การปฏิเสธว่าไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำความผิดมาโดยตลอด แต่กลับปฏิเสธโดยให้การรับสารภาพว่าร่วมกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กระทำความผิดฐานฉ้อโกงตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์นั้น ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ได้หยิบยกข้อเท็จจริงขึ้นพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า พฤติการณ์ของจำเลยที่ ๓ ที่นำแคชเชียร์เช็คไปฝากเข้าบัญชีธนาคารโดยเปิดบัญชีใหม่ทั้งที่จำเลยที่ ๓ มีบัญชีอยู่แล้ว หลังจากนั้นมีการโอนเงินให้จำเลยที่ ๑ และในวันรุ่งขึ้นถอนเงินออกจากบัญชีทั้งหมดและปิดบัญชีทันทีนั้น เชื่อได้ว่าจำเลยที่ ๓ ทราบดีว่าแคชเชียร์เช็คที่รับมาดำเนินการเป็นแคชเชียร์เช็คที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ได้มาจากกรกระทำคามผิดและนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาพิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๓ นั้น ถือได้ว่าข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นข้อเท็จจริงที่ว่กล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลล่าง ศาลฎีกาหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้ไม่ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคแรก ประกอบมาตรา ๒๒๕

จำเลยที่ ๑ หลอกลวงโจทก์ด้วยการเสนอขายฝากที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างเป็นบ้านไม้สักสามชั้นของจำเลยที่ ๒ แก่โจทก์ ความจริงแล้วที่ดินที่จำเลยที่ ๑ ขายฝากไม่ใช่แปลงที่จำเลยที่ ๑ พาโจทก์ไปดู โจทก์ตกลงทำสัญญาซื้อฝากที่ดินได้มอบแคชเชียร์เช็คสั่งจ่าย

เงินให้จำเลยที่ ๑ หรือผู้ถือแก่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ (โจทก์ชำระเงินสด ๑,๔๐๐,๐๐๐ บาท และแคชเชียร์เช็ค ๓,๖๐๐,๐๐๐ บาท) โดยจำเลยทั้งสองยังไม่ได้รับเงินตามวัตถุประสงค์สุดท้าย แคชเชียร์เช็คจึงเป็นเพียงทรัพย์สินที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ได้มาโดยในขั้นตอนการพยายามกระทำความผิด ไม่ใช่ความผิดสำเร็จฐานฉ้อโกง พฤติการณ์ที่จำเลยที่ ๓ รับแคชเชียร์เช็คจากจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มาแล้วนำไปขึ้นเงินจากธนาคารเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์สุดท้ายคือเงินที่ได้จากการหลอกลวงของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ อันเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการกระทำความผิดฐานฉ้อโกง การที่จำเลยที่ ๓ รับแคชเชียร์เช็คไว้แล้วนำไปฝากเข้าบัญชีของจำเลยที่ ๓ จึงไม่ใช้การกระทำคามผิดฐานรับของโจร แต่เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการกระทำความผิดฐานฉ้อโกง จำเลยที่ ๓ จึงมีความรับผิดชอบในฐานะเป็นตัวการร่วมกระทำคามผิดกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในความผิดฐานฉ้อโกง การปรับบทกฎหมายให้ถูกต้องเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยซึ่งศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง

เมื่อโจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๓ ในข้อหาจับของโจร แต่ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาฟังได้ว่าจำเลยที่ ๓ กระทำความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกง จึงไม่ใช่ข้อแตกต่างในสาระสำคัญ ทั้งจำเลยที่ ๓ ไม่ได้หลงต่อผู้สั่งลงโทษจำเลยที่ ๓ ฐานร่วมกันฉ้อโกงตามข้อเท็จจริง

* ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

** ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑

*** น.บ. (เกียรติคุณอันดับ ๑) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : ทนายความ.

ที่ได้ความจากการพิจารณาได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสองและวรรคสาม ความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกงเป็น ความผิดต่อส่วนตัวอันจะถอนฟ้องหรือยอมความใน เวลาใดก่อนคดีนี้ถึงที่สุดก็ได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๕ วรรคสอง เมื่อโจทก์ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องจำเลยที่ ๓ ในระหว่างระยะเวลายื่นฎีกา คดียังไม่ถึงที่สุด และ จำเลยที่ ๓ ไม่ได้คัดค้าน จึงเป็นการถอนฟ้องหรือ ยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย สิทธิการนำคดี อาญามาฟ้องของโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๓ ย่อมระงับไป ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๒)

(เสรี เพศประเสริฐ - พิรศักดิ์ ไวกาลี - เรวัตร์ สกุลคล้าย)

ข้อสังเกต การกระทำที่จะเป็นความผิดฐานรับ ของโจรตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๗ วรรค หนึ่งนั้น ต้องได้ความว่าผู้กระทำได้รับไว้โดยประการใด ซึ่งทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดลักษณะหนึ่ง ในแปดลักษณะซึ่งมีความผิดฐานฉ้อโกงรวมอยู่ด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าความผิดฐานรับของโจรต้อง เกิดขึ้นภายหลังการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงในการ ได้ทรัพย์สินนั้นสำเร็จไปแล้ว ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๓๐๕/๒๕๖๒ ข้างต้น โจทก์บรรยายฟ้องในส่วนของ จำเลยที่ ๓ ว่ากระทำความผิดฐานรับของโจร แต่ทาง พิเคราะห์ได้ความว่าเป็นความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกง จึง ไม่ใช่ข้อแตกต่างในสาระสำคัญและจำเลยที่ ๓ ไม่ได้หลง ต่อสู้ ศาลจึงลงโทษจำเลยที่ ๓ ฐานร่วมกันฉ้อโกงตาม ข้อเท็จจริงที่ได้ความจากการพิจารณาได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสองและวรรคสาม โดยในคดีนี้ศาลฎีกา ยังวินิจฉัยให้เห็นถึงผลของความแตกต่างกับความผิด ฐานรับของโจรซึ่งไม่ได้เป็นความผิดต่อส่วนตัว (อันจะ ถอนฟ้องหรือยอมความไม่ได้) กับความผิดฐานร่วมกัน ฉ้อโกงซึ่งเป็นความผิดต่อส่วนตัวอันจะถอนฟ้องหรือ ยอมความในเวลาใดก่อนคดีนี้ถึงที่สุดได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๕ วรรคสอง ดังนั้น เมื่อโจทก์ยื่นคำร้องขอ ถอนฟ้องจำเลยที่ ๓ (ฐานร่วมกันฉ้อโกง) ในระหว่าง ระยะเวลายื่นฎีกา คดียังไม่ถึงที่สุด และจำเลยที่ ๓

ไม่ได้คัดค้าน จึงเป็นการถอนฟ้องหรือยอมความกัน โดยถูกต้องตามกฎหมาย สิทธิการนำคดีอาญามาฟ้อง ของโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๓ ย่อมระงับไป ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๒)

สำหรับตัวอย่างคดีที่วินิจฉัยในทำนองเดียวกัน เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๖๕๒/๒๕๔๓ ความผิดฐาน รับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๗ วรรคหนึ่ง จะเป็ความผิดก็ต่อเมื่อได้กระทำภายหลัง ที่การกระทำความผิดในการได้ทรัพย์สินนั้นสำเร็จ ไปแล้ว ม. กับพวกมีเจตนาทุจริตมาแต่แรกโดยหลอกลวง ว่าจะซื้อที่ดินจากโจทก์ร่วม เมื่อโจทก์ร่วมมาที่บ้าน ม. เพื่อทำสัญญาจะซื้อจะขายและให้วางเงินมัดจำ ม. กลับ ชักชวนโจทก์ร่วมให้ร่วมกับ ม. เล่นการพนันกับพวกของ ม. โจทก์ร่วมเล่นการพนันเสีย การติดต่อขอซื้อที่ดิน และการเล่นการพนันจึงเป็นเพียงเหตุการณ์ที่ ม. กับ พวกสร้างขึ้นเพื่อหลอกลวงเอาเงินของโจทก์ร่วม และ โดยการหลอกลวงดังกล่าวทำให้ ม. กับพวกได้ไปซึ่งเงิน จากโจทก์ร่วม กับเงินที่โจทก์ร่วมให้ จ. โอนมา ให้แก่จำเลยแสดงว่าจำเลยเข้าไปเกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิดฐานฉ้อโกงของ ม. หาใช่เข้าไปเกี่ยวข้อง ภายหลัง ม. ได้เงินมาแล้วไม่ จำเลยจึงเป็น *ตัวการร่วม* กระทำความผิดฐานฉ้อโกง แม้โจทก์จะฟ้องขอให้ ลงโทษจำเลยฐานรับของโจรตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๓๕๗ แต่ทางพิเคราะห์ได้ความว่าจำเลย กระทำความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ อันเป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการ พิเคราะห์แตกต่างกับข้อเท็จจริงที่กล่าวในฟ้อง แต่ข้อ แตกต่างดังกล่าวมิใช่ข้อสาระสำคัญและไม่เป็นเหตุให้ จำเลยหลงต่อสู้ เพราะจำเลยนำสืบปฏิเสธว่าไม่มีส่วน ร่วมกระทำความผิดเกี่ยวกับเงินจำนวนที่จำเลยเป็น ผู้เบิก ศาลฎีกามีอำนาจลงโทษจำเลยในความผิดฐาน ร่วมกันฉ้อโกงตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการพิจารณา ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๒ วรรคสาม (คำพิพากษาศาลฎีกาที่

๑๒๖๔/๒๕๑๓ วินิจฉัยในทำนองเดียวกัน)

ตัวอย่างคดีใกล้เคียงกันอีกเรื่อง โจทก์ฟ้องขอให้
ลงโทษฐานรับของโจร แต่ศาลลงโทษฐานฉ้อโกง เช่น
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๘๖๓/๒๕๔๓ การกระทำของ
จำเลยที่กล่าวอ้างต่อผู้เสียหายว่าจะติดต่อให้ผู้เสียหาย
ไถ่รถยนต์กระบะคืนจากคนร้าย และเรียกร้องเงินโดย
อ้างเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ๓,๕๐๐ บาท กับ
อ้างว่าคนร้ายต้องการค่าไถ่จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท แต่
ก็ไม่เกิดผลตามที่จำเลยอ้าง แม้เจ้าพนักงานตำรวจ
จับกุมจำเลยและให้จำเลยนำไปบ้านของผู้มีชื่อที่อ้างว่า
เป็นที่ซ่อนรถยนต์กระบะก็ไม่พบ ยังไม่เพียงพอให้รับฟัง
ได้ว่าเป็นการช่วยจำนำรถยนต์กระบะของผู้เสียหาย
ซึ่งถูกคนร้ายลักไปอันจะทำให้จำเลยต้องมีความผิดฐาน
รับของโจร แต่พยานหลักฐานดังกล่าวรับฟังได้ว่าจำเลย

มีเจตนาทุจริตแสดงข้อความอันเป็นเท็จหลอกลวงผู้เสียหาย
เพื่อให้เงินแก่จำเลยและได้รับไปแล้ว ๓,๕๐๐ บาท
การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานฉ้อโกง

อนึ่ง ท่านอาจารย์เกียรติชจร วัจนะสวัสดิ์ ให้ข้อ
สังเกตตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๓๐๕/๒๕๖๒
เรื่องนี้ว่า ถ้าเปลี่ยนข้อเท็จจริงว่าจำเลยที่ ๑ และที่ ๒
ได้รับเงินจากผู้เสียหายซึ่งเป็นโจทก์ในคดีนี้ไปแล้ว
หากจำเลยที่ ๓ เพิ่งเข้ามาเกี่ยวข้องกับรับเงินในภายหลัง
จำเลยที่ ๓ ย่อมไม่เป็นตัวการร่วมกระทำความผิด
ในฐานฉ้อโกงตามมาตรา ๘๓ เพราะความผิดฐานฉ้อโกง
ได้สำเร็จไปแล้ว แต่การกระทำของจำเลยที่ ๓ จะมีความ
ผิดฐานรับของโจรตามมาตรา ๓๕๗ วรรคหนึ่ง^๑

^๑ ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๒๒๘/๒๕๕๔ จำเลยที่ ๔ รับซื้อรถจักรยานยนต์ของกลางไว้โดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ตามข้อเท็จจริงที่ได้ความจากทางพิจารณาแม้จะแตกต่างกับข้อเท็จจริงที่ได้กล่าวในฟ้องที่โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ กระทำความผิดฐานร่วมกันลักทรัพย์ และจำเลยที่ ๔ รับซื้อรถจักรยานยนต์ของกลางโดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ก็มีข้อสาระสำคัญ ทั้งจำเลยทั้งสี่มิได้หลงข้อต่อสู และไม่ว่าข้อที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องเกินคำขอหรือเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษการกระทำของจำเลยที่ ๔ ถือว่าครบองค์ประกอบความผิดฐานรับของโจร...

ต่อจากหน้า ๒๖

๓. วันเสาร์ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔ (วันอาสาฬหบูชา)
๔. วันจันทร์ที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔ (วันหยุดชดเชยวันอาสาฬหบูชา)
๕. วันอังคารที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔ (วันหยุดชดเชยวันเข้าพรรษา)
๖. วันพุธที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๔
(วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว)
๗. วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๔ (วันแม่แห่งชาติ)

อนึ่ง จุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา ฉบับประจำเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔ ปีที่ ๓๔ ฉบับที่ ๓๘๒ บทความเรื่อง
“ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับความรับผิดของลูกหนี้ในหนี้บัตรเครดิต” หน้าที่ ๒๑ นั้น ขอปรับแก้ไขเนื้อหาบางส่วน ดังนี้ครับ

- ...เดิมศาลฎีกาวินิจฉัยวางหลักให้ผู้ถือบัตรเครดิตหลักและบัตรเครดิตเสริมร่วมกันรับผิดชอบในหนี้บัตรเครดิตเสริม...
- **แก้ไขเป็น** เดิมศาลฎีกาวินิจฉัยวางหลักให้ผู้ถือบัตรเครดิตหลักและบัตรเครดิตเสริมร่วมกันรับผิดชอบในหนี้บัตรเครดิตหลัก
- ...ปัจจุบัน ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ผู้ถือบัตรเครดิตเสริมไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ถือบัตรเครดิตหลักในหนี้บัตรเครดิตเสริม... **แก้ไขเป็น** ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ผู้ถือบัตรเครดิตเสริมไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ถือบัตรเครดิตหลักในหนี้บัตรเครดิตหลัก

รังสิมา รัตน์*

ความคืบหน้าของคดีจอร์จ ฟลอยด์ ชนวนของการเคลื่อนไหว Black Lives Matter (Progress of George Floyd Case, Cause of Black Lives Matter Movement)

เมื่อวันอังคารที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔ คณะลูกขุนแขวงเฮนนาพิน เมืองมินนิอาโพลิส มลรัฐมินนิโซตา ตัดสินว่า เดเร็ก เซาวิน กระทำความผิดทั้งสามฐานคือ ฐานทำร้ายผู้อื่นเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตายในเหตุฉกรรจ์ ฐานทำร้ายผู้อื่นเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย และ ฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย^๑ (The jury found Derek Chauvin guilty of all three counts he was facing — second-degree murder, third-degree murder and manslaughter.)^๒

Jury (n.) แปลว่า คณะลูกขุน ซึ่งอาจจะตัดสินข้อเท็จจริงในคดีหรือตัดสินการแข่งขันต่าง ๆ ได้; 1. a group of persons sworn to render a verdict or true answer on a question or questions officially submitted to them. 2. such a group selected according to law and sworn to inquire into or determine the facts concerning a cause or an accusation submitted to them and to render a verdict to a court. 3. a group of persons chosen to adjudge prizes, awards, etc., as in a competition. หากใช้เป็นสกรรมากริยา (tr. v.) แปลว่า ตัดสินโดยคณะลูกขุน; to judge or evaluate by means of a jury. ส่วนลูกขุน เรียกว่า juror หรือ jurors (พหูพจน์) โดยคณะลูกขุนจะตัดสิน (render a verdict) ว่าจำเลยมีความผิด (guilty) หรือไม่มีความผิด (not guilty)

คดีนี้สืบเนื่องมาจากเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ จอร์จ ฟลอยด์ ชายผิวสี ถูกจับกุมโดยเดเร็ก

เซาวิน ชายผิวขาวซึ่งในขณะนั้นเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ โดยมีบันทึกภาพและเสียงการจับกุมทั้งจากโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชนในที่เกิดเหตุและกล้องติดตัวตำรวจ (body camera) แสดงภาพฟลอยด์ถูกใส่กุญแจมือ (handcuffed) โพล์หลังนอนคว่ำหน้าลงบนพื้นถนนใกล้กับล้อหลังของรถสายตรวจ (patrol car) และเซาวินนั่งคุกเข่าลงไปที่คอของฟลอยด์เป็นเวลานานถึง ๙ นาทีเศษ แม้เจ้าพนักงานตำรวจคนอื่นประชาชน รวมถึงตัวฟลอยด์จะร้องขอให้เซาวินลุกขึ้นหรือเปลี่ยนลักษณะการควบคุมตัว แต่ก็ไม่เป็นผล จนกระทั่งเขาหมดสติและเสียชีวิต ภาพและเสียงนี้ตกเป็นข่าวดังไปทั่วโลก โดยเฉพาะช่วงที่ฟลอยด์พยายามกล่าวย้ำว่า “ผมหายใจไม่ออก” (I can’t breathe.) เป็นที่สะเทือนใจและจุดชนวนให้เกิดการเคลื่อนไหวต่อต้านความอยุติธรรมและการเลือกปฏิบัติต่อคนผิวสีที่เรียกว่า “ชีวิตคนผิวดำก็สำคัญ” (Black Lives Matter) รวมถึงจลาจลในหลายเมืองของสหรัฐอเมริกาและต่างประเทศ

อย่างไรก็ดี เมื่อวันอังคาร ผู้พิพากษาพีเตอร์ เคฮิลล์ กล่าวว่าศาลจะกำหนดโทษจำเลยในอีกแปดสัปดาห์ข้างหน้า ส่วนเซาวินซึ่งได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันตลอดมาตั้งแต่เดือนตุลาคมนั้น เคฮิลล์ได้เพิกถอนสัญญาประกันของเขาหลังจากคณะลูกขุนมีคำตัดสิน เขาจึงจะต้องรอการพิพากษาในเรือนจำ (It will be another eight weeks before he is sentenced, Judge Peter Cahill said Tuesday. And while Chauvin had been out on bail since

* ผู้พิพากษาประจำศาล ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอาญาพระโขนง, น.บ., น.บ.ท., LL.M., Washington University in St. Louis (ทุน ก.พ. ตามความต้องการของกรมบังคับคดี) LL.M. New York University (ทุน ก.พ. ตามความต้องการของกระทรวงยุติธรรม)
คำแปลภาษาอังกฤษจาก www.dictionary.com

^๑ ผู้เขียนแปลให้ใกล้เคียงกับกฎหมายอาญาของไทยมากที่สุด แม้การกระทำความผิดตามกฎหมายไทยจะแตกต่างกันระหว่างการกระทำโดยเจตนาทำร้ายและการกระทำโดยประมาท

^๒ Emily Bazelon, Chauvin received three guilty verdicts for one crime. Here’s why and what it means for his sentence. (22 April 2021) New York Times <<https://www.nytimes.com/2021/04/20/us/chauvin-guilty-verdict-sentencing.html?action=click&module=Spotlight&pgtype=Homepage>>.

October, Cahill revoked Chauvin's bail after the verdict, so he will now await sentencing in jail.^๑

Sentence (n.) แปลว่า ประโยค ในทางกฎหมาย แปลว่าคำพิพากษาหรือโทษ โดยเฉพาะการกำหนดโทษแก่จำเลย; 1. an authoritative decision; a judicial judgment or decree, especially the judicial determination of the punishment to be inflicted on a convicted criminal. 2. the punishment itself, term และเป็นกรรมกริยา (tr. v.) แปลว่า ตัดสิน พิพากษา; to pronounce sentence upon; condemn to punishment. คำที่เกี่ยวข้องคือบัญญัติมาตรฐานการลงโทษ เรียกว่า Sentencing Guideline

Bail (n.) แปลว่า หลักประกัน นายประกัน หรือสภาพที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยมีประกัน (ประกันตัว); 1. property or money given as surety that a person released from custody will return at an appointed time. 2. the person who agrees to be liable if someone released from custody does not return at an appointed time. 3. the state of release upon being bailed. และเป็นกรรมกริยา (tr. v.) แปลว่า ปล่อยชั่วคราว หรือมอบสิ่งใดไว้เป็นหลักประกัน; 4. to grant or obtain the liberty of (a person under arrest) on security given for his or her appearance when required, as in court for trial. 5. to deliver possession of (goods) for storage, hire, or other special purpose, without transfer of ownership. ส่วนวนที่ได้ยินบ่อยคือ (to be) out on bail แปลว่า ปล่อยชั่วคราวโดยมีประกัน (released from custody on the basis of bail being posted) และ to jump bail แปลว่า หนีประกัน (to fail to return while free on bail)

Revoke (tr. v.) แปลว่า เพิกถอน ยกเลิก; 1. to take back or withdraw; annul, cancel, or reverse; rescind or repeal 2. to bring or summon back.

ส่วนเจ้าพนักงานตำรวจอีกสามคนที่ถูกตั้งข้อหาในการตายของจอร์จ ฟลอยด์ จะได้รับการพิจารณาคดีร่วมกันในเดือนสิงหาคม ทู ธาอ โทมัส เลน และเจ. อเล็กซานเดอร์ เคง ต้องหาว่ากระทำความผิดฐานช่วยเหลือและสนับสนุนการทำร้ายผู้อื่นเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตายในเหตุจอร์จและช่วยเหลือและสนับสนุนการกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย (The three other officers facing charges in Floyd's death are expected to be tried together in August. Tou Thao, Thomas Lane and J. Alexander Kueng are all charged with aiding and abetting second-degree murder and aiding and abetting second-degree manslaughter.)^๔

Try ในทางกฎหมายเป็นกรรมกริยา (tr. v.) แปลว่า พิจารณาคดี ว่าความ; 1. to examine or investigate judicially 2. to conduct the trial of; to participate as counsel in the judicial examination of.^๕

ประธานาธิบดีโจ ไบเดน ซึ่งได้สนทนากับครอบครัวของฟลอยด์ทางโทรศัพท์แล้วกล่าวว่า คำตัดสินนับเป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ และเรามีโอกาสเปลี่ยนวิถีทางในประเทศนี้ (President Biden, who spoke with the Floyd family by phone, said the verdict could mark a "moment of significant change." Said Biden: "We have a chance to change the trajectory in this country.")^๖

Significant (adj.) แปลว่า มีความหมาย สำคัญ มีนัยสำคัญ มีจำนวนมาก Significantly (adv.)

Trajectory (n.) แปลว่า เส้นโคจร วิถีกระสุน ทางโคจร

^๑ Amir Vera, Here's what's next for Derek Chauvin after being found guilty of George Floyd's murder (22 April 2021) CNN <<https://edition.cnn.com/2021/04/20/us/derek-chauvin-whats-next/index.html>>.

^๔ เพ็งอ้าง.

^๕ www.merriam-webster.com

^๖ Holly Bailey, Derek Chauvin guilty of murder and manslaughter in the death of George Floyd (22 April 2021) Washington Post <<https://www.washingtonpost.com/nation/2021/04/20/guilty-verdict-chauvin-trial/>>.

การเพิกถอนสิทธิบัตร กรณีไม่ชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามกฎหมาย

ธีระศักดิ์ สีนาศ*

การเพิกถอนสิทธิบัตรเป็นเรื่องสำคัญเพราะกระทบถึงสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร และอาจกระทบต่อความเป็นอยู่ของคนในสังคม และภาพลักษณ์ของประเทศอย่างมีนัยยะสำคัญ เนื่องจากสิทธิบัตรเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ โดยเฉพาะในยุค New normal อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ที่มนุษย์เราต้องเปลี่ยนวิธีการหรือรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบใหม่ที่แตกต่างจากอดีต โดยต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่ไม่คุ้นเคย เรายังปฏิเสธไม่ได้และต้องยอมรับว่า นวัตกรรมมีบทบาทสำคัญมากจากการสืบค้นฐานข้อมูลสิทธิบัตรเกี่ยวกับนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรักษาโรค Covid-2019 หรือนวัตกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องพบว่า มีผู้ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรในส่วนที่เป็นวัคซีนหรือยารักษาโรค Covid-2019 จำนวนมาก

นวัตกรรมยังเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ การที่ระบบทรัพย์สินทางปัญญาพัฒนาอยู่ตลอดเวลาทั้งในแง่การคุ้มครองการบังคับใช้กฎหมาย การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เพราะฉะนั้นการประชุมเจรจาระหว่างประเทศ ประเด็นทรัพย์สินทางปัญญาจึงเป็นข้อบทที่สำคัญที่คู่เจรจาต่างก็หวั่นหวาดเรื่องสิทธิบัตรเพื่อให้ประเทศตนเองได้ประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่า สิทธิบัตรเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศในตัวชี้วัดด้านทรัพย์สินทางปัญญา จาก ๓ แหล่งสำคัญที่มีการจัดอันดับปัจจัยด้านนวัตกรรม (Innovation) ได้แก่ ๑) การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันโดยสถาบัน International Institute for Management Development: IMD ๒) การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน โดย

สภาเศรษฐกิจโลก WEF (World Economic Forum) และ ๓) การจัดอันดับความสามารถด้านนวัตกรรม The Global Innovation Index: GII โดยมหาวิทยาลัยคอร์เนล (Cornell University) ร่วมกับ Institut Européen d'Administration des Affaires: INSEAD และองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization: WIPO) ดังนั้นเพื่อยกอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศจึงต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้คนไทยเป็นเจ้าของสิทธิบัตรเพิ่มมากขึ้น

สิทธิบัตรจึงไม่ใช่เรื่องไกลตัวสำหรับผู้คนในสังคมที่พยายามแสวงหาเครื่องมือหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาตอบสนองการใช้ชีวิต หรือการทำงานให้มีความสุข และมีประสิทธิภาพ ดังนั้น คุณค่าและความสำคัญของสิทธิบัตรจึงเป็นสิ่งที่เจ้าของสิทธิบัตร ผู้ใช้ หรือผู้บริโภคต่างก็ได้รับประโยชน์ซึ่งกันและกัน แต่ในปัจจุบันพบว่า มีสิทธิบัตรจำนวนไม่น้อยที่ถูกเพิกถอนเพราะไม่ชำระค่าธรรมเนียมรายปี อย่างน้อยปีละ ๒,๐๐๐ กว่าฉบับ จึงเกิดผลกระทบโดยตรงต่อเจ้าของสิทธิบัตรและประโยชน์โดยรวมต่อการได้ใช้ผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร สิทธิบัตรแต่ละฉบับกว่าจะรับการจดทะเบียนก็ใช้ระยะเวลาค่อนข้างนานเมื่อเริ่มต้นชำระค่าธรรมเนียมก็ยังมาถูกเพิกถอนสิทธิบัตรด้วยความที่ไม่ตั้งใจหรือเจตนาของเจ้าของสิทธิบัตรที่จะละทิ้งสิทธิบัตร แต่ส่วนใหญ่พบว่า ผู้ทรงสิทธิบัตรมักอ้างเหตุผลที่ไม่สามารถชำระค่าธรรมเนียมได้ทันภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด เพราะปัญหาความไม่เข้าใจเรื่องข้อกำหนดเกี่ยวกับการชำระค่าธรรมเนียมว่าต้องชำระในวันเวลาใด และคำนวณระยะเวลาการชำระค่าธรรมเนียมรายปี

* ผู้อำนวยการกองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

แต่ละปีอย่างไร หรือเกิดจากความผิดพลาดอื่นใด แต่ไม่ได้เกิดจากเจตนาของเจ้าของสิทธิบัตรที่ไม่ต้องการใช้สิทธิบัตร

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะเห็นว่ามีปัญหาเรื่องการตีความของถ้อยคำและทำความเข้าใจได้ยากยิ่ง อย่างไรก็ตามกฎหมายสิทธิบัตรมีเจตนารมณ์ที่จะผ่อนปรนเรื่องการชำระค่าธรรมเนียมรายปี โดยกฎหมายกำหนดให้อำนาจคณะกรรมการสิทธิบัตรใช้ดุลพินิจขยายระยะเวลาการชำระค่าธรรมเนียม หรือการชำระค่าธรรมเนียมเพิ่มหลังสิ้นกำหนดเวลาที่ต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปี ตามกฎหมาย

การเพิกถอนสิทธิบัตรเพราะเหตุแห่งการไม่ชำระค่าธรรมเนียมรายปีเป็นเหตุที่ไม่สำคัญมากนัก หากพิจารณาเปรียบเทียบกับเหตุแห่งการเพิกถอนสิทธิบัตรเพราะความไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือเพราะไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายสิทธิบัตรกำหนดให้การประดิษฐ์นั้นสามารถรับจดทะเบียนสิทธิบัตรได้ และเห็นว่าการที่คณะกรรมการสิทธิบัตรพิจารณาอนุญาตให้ขยายระยะเวลาการชำระค่าธรรมเนียมต่อไป น่าจะเป็นประโยชน์มากกว่า ดังเช่นแนวทางการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิบัตรตั้งแต่ปี ๒๕๔๗-๒๕๕๘ ที่คณะกรรมการสิทธิบัตรอนุญาตให้ขยายระยะเวลาชำระค่าธรรมเนียมได้เกือบทุกกรณีโดยให้เหตุผลว่าผู้ทรงสิทธิบัตรมีความประสงค์จะใช้สิทธิบัตร แต่มีเงื่อนไขว่าต้องไม่เกิดเหตุการณ์การไม่ชำระค่าธรรมเนียมซ้ำอีก ดังนั้น ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจประเด็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การชำระค่าธรรมเนียมการเพิกถอนสิทธิบัตรและการร้องขอขยายระยะเวลาการชำระค่าธรรมเนียมตามบทบัญญัติ มาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ตลอดจนแนวทางการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิบัตร และแนวคำพิพากษาของศาล เพื่อจะได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นการชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามกฎหมายสิทธิบัตรที่ถูกต้อง ซึ่งสรุปสาระสำคัญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายและประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑. ผู้ใดมีหน้าที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมรายปี^๑

กฎหมายสิทธิบัตรกำหนดให้ผู้ทรงสิทธิบัตรหรือเจ้าของสิทธิบัตรมีหน้าที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมรายปีตามที่กำหนดในกฎกระทรวง^๒ สำหรับหน่วยงานของรัฐ มูลนิธิ สถาบันการศึกษาตามประกาศคณะกรรมการสิทธิบัตรกำหนดรายชื่อหน่วยงานที่ได้รับการยกเว้นการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมสำหรับการขอรับสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตร จะได้รับยกเว้นไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมทุกรายการ^๓ ทั้งนี้ในทางปฏิบัติผู้ใดจะชำระค่าธรรมเนียมแทนเจ้าของสิทธิบัตรก็ได้ โดยปัจจุบันกรมทรัพย์สินทางปัญญาเปิดรับชำระค่าธรรมเนียมรายปี ๔ ช่องทาง ได้แก่ กรมทรัพย์สินทางปัญญา สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ระบบการให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-filing) และส่งธนาณัติทางไปรษณีย์

๒. ต้องเสียค่าธรรมเนียมเมื่อใด

ประเด็นนี้มีความสำคัญมากเนื่องจากกฎหมายสิทธิบัตรกำหนดระยะเวลาที่ต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีแตกต่างกันไปในแต่ละสิทธิบัตร กล่าวคือ

- ปีที่ ๑ - ปีที่ ๔ นับแต่วันยื่นคำขอรับสิทธิบัตร ไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปี (ไม่ว่าจะได้รับจดทะเบียนสิทธิบัตรแล้วหรือไม่)
- เมื่อได้รับการจดทะเบียนสิทธิบัตรแล้ว จะต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปี โดยเริ่มต้นชำระปีที่ ๕ นับจากวันยื่นคำขอรับสิทธิบัตร และปีถัดไปทุกปี จนครบอายุความคุ้มครองตามกฎหมาย ซึ่งสรุปได้ดังนี้

^๑ พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง

^๒ กฎกระทรวงว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมและการยกเว้นค่าธรรมเนียมสำหรับสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๔๗

^๓ ประกาศคณะกรรมการสิทธิบัตร เรื่อง กำหนดรายชื่อหน่วยงานที่ได้รับการยกเว้นการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมสำหรับการขอรับสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตร และที่ประกาศเพิ่มเติม

๒.๑ กรณีได้รับจดทะเบียนและออกสิทธิบัตรภายใน ๕ ปี นับแต่วันยื่นคำขอรับสิทธิบัตร ต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันเริ่มต้นระยะเวลาของปีที่ห้าของอายุสิทธิบัตร^๔

ตัวอย่าง : ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๐ และได้รับการจดทะเบียนเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ จะมีช่วงระยะเวลาการนับระยะเวลาของสิทธิบัตรตามแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพแสดงตัวอย่างการนับระยะเวลาได้รับจดทะเบียนภายในปีที่ ๕

ภายใน ๖๐ วันนับแต่วันเริ่มต้นของปีที่ ๕ (ภายใน ๑ มี.ค. ๖๔) ภายใน ๑๒๐ วันนับแต่วันที่ ๑ มี.ค. ๖๔ ดังนั้น จะต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปี+ค่าธรรมเนียมเพิ่มภายใน ๒๙ มิ.ย.๖๔)

การนับระยะเวลาการชำระค่าธรรมเนียมรายปีที่ต้องชำระค่าธรรมเนียมในปีที่ ๕ หรือการชำระค่าธรรมเนียมครั้งแรก ซึ่งจากแผนภาพข้างต้นเจ้าของสิทธิบัตรต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันเริ่มต้นระยะเวลาของปีที่ห้าของอายุสิทธิบัตร ซึ่งก็คือช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๔ (โดยไม่เสียค่าปรับ) และหากไม่ได้ชำระในช่วงเวลาดังกล่าว ยังสามารถชำระได้อีกภายใน ๑๒๐ วัน แต่ต้องเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มร้อยละ ๓๐ ของเงินค่าธรรมเนียมรายปี คือ ตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๔ - ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๔ รวมระยะเวลาที่สามารถชำระค่าธรรมเนียมรายปีได้ คือ ๑๘๐ วัน ดังนั้น หากผู้ทรงสิทธิบัตรชำระค่าธรรมเนียมเกินวันที่ ๒๙

มิถุนายน ๒๕๖๔ สิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตร จะถูกเพิกถอนตามกฎหมาย

ข้อสังเกต คือ กฎหมายมิได้กำหนดให้ชำระภายหลังจากที่ได้รับสิทธิบัตร เนื่องจากเป็นช่วงระยะเวลาที่ให้โอกาสเจ้าของสิทธิบัตรได้เตรียมการในเรื่องของการแสวงหาประโยชน์ในเชิงพาณิชย์จากสิทธิบัตร เช่น วางแผนเรื่องการตลาด การประเมินความต้องการของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ การอนุญาตให้ใช้สิทธิ เป็นต้น รวมทั้งการพิจารณาปรับจดทะเบียนสิทธิบัตรมักจะใช้เวลาเกินกว่า ๕ ปี เว้นแต่เป็นการจดทะเบียนอนุสิทธิบัตรหรือสิทธิบัตรการประดิษฐ์บางสาขาที่จะใช้เวลาน้อยกว่า ๕ ปี

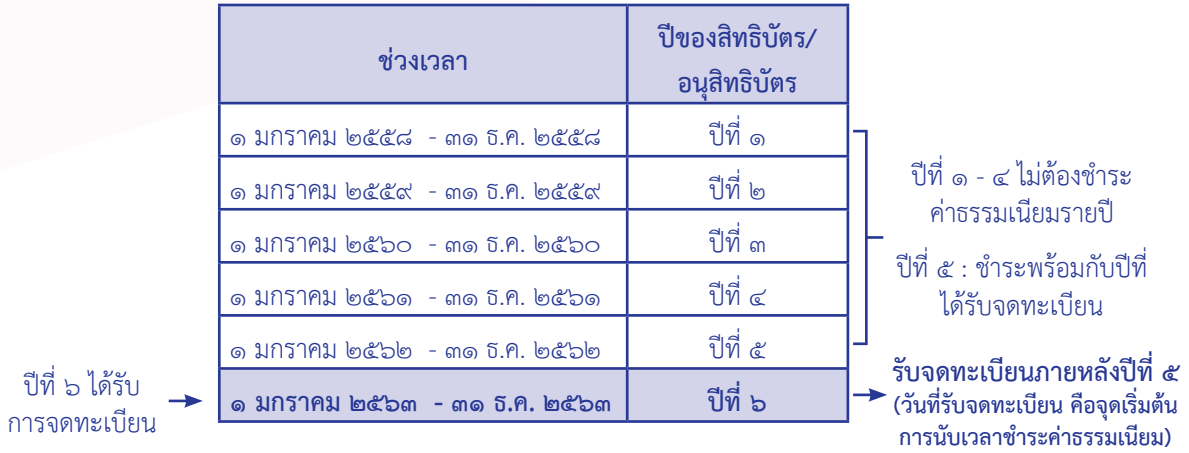
^๔ พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง

๒.๒ กรณีได้รับจดทะเบียนและออกสิทธิบัตรหลังเริ่มต้นระยะเวลาของปีที่ ๕ ต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันออกสิทธิบัตร^๕

ตัวอย่าง : ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๘ และได้รับการจดทะเบียนเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ จะมีช่วงเวลาการนับระยะเวลาของสิทธิบัตรตามแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพแสดงตัวอย่างการนับระยะเวลาได้รับจดทะเบียนภายหลังปีที่ ๕

ภายใน ๖๐ วันนับแต่วันออกสิทธิบัตร (ภายใน ๑๕ มี.ค. ๖๓) ภายใน ๑๒๐ วันนับแต่วันที่ ๑๕ มี.ค. ๖๓ ดังนั้น จะต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปี+ค่าธรรมเนียมเพิ่ม ภายใน ๑๓ ก.ค. ๖๓)

การนับระยะเวลาการชำระค่าธรรมเนียมรายปีสำหรับกรณีการจดทะเบียนภายหลังวันเริ่มต้นระยะเวลาของปีที่ ๕ โดยจากแผนภาพข้างต้นเจ้าของสิทธิบัตรต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีสำหรับปีที่ ๕ ถึงปีที่ออกสิทธิบัตร ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันออกสิทธิบัตร จากกรณีตัวอย่างวันเริ่มต้นชำระค่าธรรมเนียม คือวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ (วันออกสิทธิบัตร) จนถึงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓ (โดยไม่เสียค่าปรับ) และหากไม่ได้ชำระในช่วงเวลาดังกล่าว ยังสามารถชำระได้อีกภายใน ๑๒๐ วัน แต่ต้องเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มร้อยละ ๓๐ ของเงินค่าธรรมเนียมรายปี คือ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓ - ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ รวมระยะเวลาที่สามารถชำระค่าธรรมเนียมรายปีได้ คือ ๑๘๐ วัน

ดังนั้น หากผู้ทรงสิทธิบัตรชำระค่าธรรมเนียมเกินวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ สิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตร จะถูกเพิกถอนตามกฎหมาย

๒.๓ การชำระค่าธรรมเนียมรายปีครั้งถัดไป (ได้มีการชำระค่าธรรมเนียมปีที่ ๕ มาแล้ว) ต้องชำระค่าธรรมเนียมภายใน ๖๐ วันนับแต่วันเริ่มต้นระยะเวลาของปีนั้น ๆ

ตัวอย่าง : ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๘ และได้รับการจดทะเบียนเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ (ภายหลังปีที่ ๕) จะมีช่วงเวลาการนับระยะเวลาของสิทธิบัตรในปีถัดไป (ปีที่ ๗) ตามแผนภาพ ดังนี้

^๕ พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๓ วรรคสอง

ช่วงเวลา	ปีของสิทธิบัตร/ อนุสิทธิบัตร
๑ มกราคม ๒๕๕๘ - ๓๑ ธ.ค. ๒๕๕๘	ปีที่ ๑
๑ มกราคม ๒๕๕๙ - ๓๑ ธ.ค. ๒๕๕๙	ปีที่ ๒
๑ มกราคม ๒๕๖๐ - ๓๑ ธ.ค. ๒๕๖๐	ปีที่ ๓
๑ มกราคม ๒๕๖๑ - ๓๑ ธ.ค. ๒๕๖๑	ปีที่ ๔
๑ มกราคม ๒๕๖๒ - ๓๑ ธ.ค. ๒๕๖๒	ปีที่ ๕
๑ มกราคม ๒๕๖๓ - ๓๑ ธ.ค. ๒๕๖๓	ปีที่ ๖
๑ มกราคม ๒๕๖๔ - ๓๑ ธ.ค. ๒๕๖๔	ปีที่ ๗

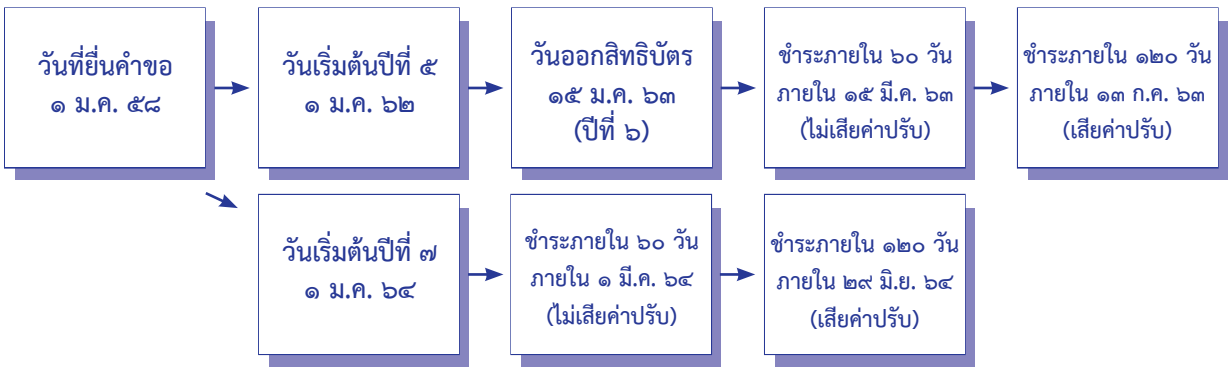
ปีที่ ๖ ได้รับความ
การจดทะเบียน

ปีที่ ๑ - ๔ : ไม่ต้องชำระ
ค่าธรรมเนียมรายปี

ปีที่ ๕ - ๖ : ชำระพร้อมกัน
ในปีที่ ๖ เพราะรับจดภายหลังปีที่ ๕

ช่วงเวลาปีที่ ๗
(จุดเริ่มต้นนับเวลาชำระ
ค่าธรรมเนียม)

แผนภาพแสดงตัวอย่างการนับระยะเวลารายปีครั้งถัดไป

ภายใน ๖๐ วันนับแต่วันเริ่มต้นของปีที่ ๗ (ภายใน ๑ มี.ค. ๖๔)
ภายใน ๑๒๐ วันนับแต่วันที่ ๑ ม.ค. ๖๔ ดังนั้น จะต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปี+ค่าธรรมเนียมเพิ่มภายใน ๒๙ มิ.ย. ๖๔

๒.๔ การชำระค่าธรรมเนียมเพิ่ม^๖

กรณีนี้กฎหมายสิทธิบัตรได้ขยายระยะเวลาการชำระค่าธรรมเนียมออกไปอีก ๑๒๐ วัน นับแต่วันสิ้นสุดกำหนดเวลาชำระค่าธรรมเนียม เพื่อให้เจ้าของสิทธิบัตรยังมีโอกาสชำระค่าธรรมเนียมได้อีกแต่เจ้าของสิทธิบัตรต้องชำระค่าธรรมเนียมเพิ่มในอัตราร้อยละ ๓๐ ของเงินค่าธรรมเนียมรายปี ซึ่งจะเห็นว่ากฎหมายสิทธิบัตรให้เวลาในการชำระค่าธรรมเนียมรายปีและค่าธรรมเนียมเพิ่ม รวม ๑๘๐ วัน

๒.๕ การชำระค่าธรรมเนียมรายปีล่วงหน้า^๗

กฎหมายสิทธิบัตรได้กำหนดให้เจ้าของสิทธิ

บัตรสามารถชำระค่าธรรมเนียมรายปีล่วงหน้าโดยการชำระทั้งหมดในคราวเดียวแทนการชำระในแต่ละปีได้ ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกและเป็นประโยชน์ต่อผู้ทรงสิทธิบัตรจะได้ไม่ต้องกังวลว่า ชำระค่าธรรมเนียมในแต่ละปีแล้วหรือไม่

๓. ผลของการไม่ชำระค่าธรรมเนียมรายปี^๘

หากเจ้าของสิทธิบัตรไม่ชำระค่าธรรมเนียมรายปีและค่าธรรมเนียมเพิ่ม อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งปัจจุบันอธิบดีได้มอบหมายให้ผู้อำนวยการกองสิทธิบัตร หรือผู้อำนวยการกองสิทธิบัตรออกแบ^๙

^๖ พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๔ วรรคสาม
^๗ พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๔
^๘ พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๓ วรรคสี่
^๙ คำสั่งกรมทรัพย์สินทางปัญญาที่ ๒๔-๒๕/๒๕๕๘ เรื่อง มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติราชการตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตรในส่วนของสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตรแทนอธิบดี ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๘

เป็นผู้มีอำนาจในการรายงานต่อคณะกรรมการสิทธิบัตรเพื่อพิจารณาสิ่งเพิกถอนสิทธิบัตรเพราะเหตุแห่งการไม่ชำระค่าธรรมเนียม และเมื่อคณะกรรมการสิทธิบัตรสั่งเพิกถอนสิทธิบัตรแล้ว ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสิทธิบัตรจะทำหนังสือแจ้งให้เจ้าของสิทธิบัตรทราบคำสั่งเพิกถอน ซึ่งเมื่อผู้ทรงสิทธิบัตรได้รับทราบคำสั่งแล้ว สามารถร้องขอต่อคณะกรรมการสิทธิบัตรภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่งเพิกถอนสิทธิบัตร ว่ามีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจชำระค่าธรรมเนียม รายปีและค่าธรรมเนียมเพิ่มภายในกำหนดเวลา เพื่อให้คณะกรรมการสิทธิบัตรพิจารณาอนุญาตให้ขยายกำหนดเวลาหรือเพิกถอนคำสั่งเพิกถอนสิทธิบัตรนั้น

๔. แนวทางการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิบัตร

คณะกรรมการสิทธิบัตรมีแนวทางการพิจารณาที่ถือเป็นหลักการอย่างเคร่งครัด เกี่ยวกับการพิจารณาอนุญาตให้ขยายกำหนดเวลาการชำระค่าธรรมเนียมรายปี ดังนี้

(๔.๑) กรณีการชำระค่าธรรมเนียมรายปีครั้งแรก กล่าวคือ เป็นการชำระค่าธรรมเนียมรายปีที่ ๕ คณะกรรมการสิทธิบัตรพิจารณาโดยมีหลักการว่า ถือว่าเป็นการกระทำผิดครั้งแรก ซึ่งอาจจะเกิดจากความไม่เข้าใจในการชำระค่าธรรมเนียมรายปี ประกอบกับการพิจารณารับจดทะเบียนใช้เวลานาน จึงอนุญาตให้ขยายระยะเวลาการชำระค่าธรรมเนียมรายปีและเพิกถอนคำสั่งเพิกถอนสิทธิบัตรแก่เจ้าของสิทธิบัตรทุกกรณี

(๔.๒) กรณีที่ไม่ใช่เป็นการชำระค่าธรรมเนียมรายปีครั้งแรก คณะกรรมการสิทธิบัตรจะพิจารณาตามเหตุจำเป็นที่เจ้าของสิทธิบัตรกล่าวอ้าง พร้อมพยานหลักฐานที่ทำให้ไม่สามารถชำระค่าธรรมเนียมรายปีได้ภายในกำหนดเวลาว่า มีเหตุผลความจำเป็นที่ฟังขึ้นหรือไม่ ซึ่งหากกล่าวอ้างว่า ไม่ได้รับ

หนังสือแจ้งเตือนให้ชำระค่าธรรมเนียมรายปี หรือไม่เข้าใจการชำระค่าธรรมเนียมรายปี หรือเกิดปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรผู้รับผิดชอบชำระค่าธรรมเนียมแทน คณะกรรมการสิทธิบัตรจะไม่อนุญาต ด้วยเหตุผล ดังนี้

(๑) กฎหมายสิทธิบัตรได้กำหนดให้การชำระค่าธรรมเนียมรายปีเป็นหน้าที่ของผู้ทรงสิทธิบัตรที่จะต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปี

(๒) ผู้ทรงสิทธิบัตรได้มีการชำระค่าธรรมเนียมรายปีที่ ๕ มาแล้ว แสดงว่าผู้ทรงสิทธิบัตรมีความรู้ความเข้าใจในการชำระค่าธรรมเนียมรายปีของสิทธิบัตรแล้ว

(๓) กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้มีการจัดทำตัวอย่างการนับวันชำระค่าธรรมเนียมรายปี และตารางอัตราค่าธรรมเนียมรายปีโดยแจ้งไปพร้อมกับส่งหนังสือสำคัญของการจดทะเบียน ซึ่งผู้ทรงสิทธิบัตรจะสามารถคำนวณได้ว่าต้องมีการชำระค่าธรรมเนียมรายปีช่วงเวลาใด

อย่างไรก็ดี คณะกรรมการสิทธิบัตรเคยมีมติอนุญาตและเพิกถอนคำสั่งเพิกถอนสิทธิบัตร^{๑๐} โดยให้เจ้าของสิทธิบัตรชำระค่าธรรมเนียมภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งเพิกถอนคำสั่งเพิกถอนสิทธิบัตร เนื่องจากมีพยานหลักฐานที่แน่ชัดว่าเจ้าของสิทธิบัตรขาดสภาพคล่องทางการเงินจริง

๕. แนวทางการพิจารณาของศาล

๕.๑ คำพิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง คดีหมายเลขแดงที่ ทป.๑๓๓/๒๕๔๖

การที่โจทก์แจ้งให้ตัวแทนสิทธิบัตรในประเทศไทยทราบว่าจะมอบหมายให้บริษัทผู้ให้บริการรับจ่ายค่าธรรมเนียมรายปีสิทธิบัตรดำเนินการแทน แสดงว่าโจทก์ทราบเป็นอย่างดีแล้วว่าโจทก์มีหน้าที่ต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปี ซึ่งโจทก์มีระยะเวลาถึง ๒๖ วัน ก่อนสิ้นกำหนดเวลาชำระค่าธรรมเนียมรายปี และแม้ว่าโจทก์ไม่สามารถดำเนินการได้ทันภายในระยะเวลา

^{๑๐} คำวินิจฉัยคณะกรรมการสิทธิบัตรในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๓ คำขอรับสิทธิบัตรเลขที่ ๐๓๐๑๐๑๔๖๘

ดังกล่าว โจทก์ก็ยังมีเวลาอีกถึง ๑๒๐ วัน ในการชำระค่าธรรมเนียมรายปี โดยเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มร้อยละ ๓๐ และโจทก์ต้องชวนชวยติดตามการดำเนินการของบริษัทผู้ให้บริการรับจ่ายค่าธรรมเนียมรายปีสิทธิบัตรและตัวแทนสิทธิบัตรของโจทก์ว่าได้ชำระค่าธรรมเนียมรายปีแล้วหรือไม่ การอ้างปัญหาเรื่องการติดต่อสื่อสารเป็นเพียงการกล่าวอ้างลอย ๆ เท่านั้น ตามพฤติการณ์เช่นนี้จึงรับฟังได้ว่าโจทก์จงใจละเลยไม่นำพาต่อการชำระค่าธรรมเนียมรายปีสิทธิบัตรการประดิษฐ์ที่คณะกรรมการสิทธิบัตรมีมติให้เพิกถอนสิทธิบัตรการประดิษฐ์ และไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาการชำระค่าธรรมเนียมรายปีของโจทก์จึงชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

๔.๒ คำพิพากษาศาลทฤษฎีสิทธิบัตรและคดีระหว่างประเทศกลาง คดีหมายเลขดำที่ ทป. ๑๑๓/๒๕๕๖ คดีหมายเลขแดงที่ ทป.๑๒๒/๒๕๕๗

นายความโจทก์มาเบิกความอ้างว่า โจทก์ถูกให้ออกจากงานและยังหางานทำไม่ได้จึงไม่สามารถจะหาเงินมาชำระค่าธรรมเนียมรายปีปีที่เจ็ดตามวันที่กำหนดได้ เห็นว่า โจทก์มีเพียงนายความโจทก์เท่านั้นที่อ้างเป็นพยาน โดยไม่มีตัวโจทก์หรือพยานหลักฐานอื่นที่น่าเชื่อถือมายืนยันข้อเท็จจริง แต่ถึงแม้ว่าโจทก์ถูกให้ออกจากงานจริง ก็ไม่ปรากฏว่า โจทก์ไม่มีเงินหรือทรัพย์สินใด ๆ และไม่ได้ความว่าโจทก์ได้ดำเนินการอย่างใดบ้างที่แสดงให้เห็นว่าโจทก์ได้ชวนชวยอย่างเต็มที่แล้วที่จะชำระเงินค่าธรรมเนียมดังกล่าว ข้ออ้างของโจทก์จึงไม่มีน้ำหนักและเลื่อนลอย กรณีจึงไม่เข้าลักษณะเป็นเหตุจำเป็นตามมาตรา ๔๓ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ คำสั่งของคณะกรรมการสิทธิบัตรที่สั่งเพิกถอนสิทธิบัตรของโจทก์และไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาชำระค่าธรรมเนียมรายปี จึงชอบแล้ว

๔.๓ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๕๕/๒๕๕๙ หลักเกณฑ์การชำระค่าธรรมเนียมรายปีสำหรับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ พ.ร.บ.สิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๕ ประกอบมาตรา ๔๓ บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ผู้ทรงสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีเริ่มแต่ปีที่ ๕ ของอายุสิทธิบัตรและต้องชำระภายใน ๖๐ วัน นับแต่

วันเริ่มต้นระยะเวลาของปีที่ ๕ นั้น และของทุก ๆ ปีต่อไป เมื่อโจทก์ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖ วันเริ่มต้นระยะเวลาของปีที่ ๕ จึงเป็นวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๐ และต้องชำระภายในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ไม่ใช่ชำระได้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ดังที่โจทก์อุทธรณ์

พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๒, ๖๕ ประกอบมาตรา ๔๓ และประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา เรื่อง การนับระยะเวลาตาม พ.ร.บ.สิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้บัญญัติเรื่องการนับระยะเวลาค่าธรรมเนียมรายปีของผู้ทรงสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ไว้ชัดเจนแล้ว ไม่จำเป็นที่จำเลยทั้งสองต้องแสดงแผนผังแสดงวิธีการนับระยะเวลาการชำระค่าธรรมเนียมปีที่ ๕ ถึงปีที่ ๑๐ ให้โจทก์ทราบอีก

โจทก์ชำระค่าธรรมเนียมรายปี ปีที่ ๙ แก่จำเลยที่ ๑ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ที่ถูกโจทก์ต้องชำระระหว่างวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ แต่เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีของจำเลยที่ ๑ รับชำระไว้แล้วนั้น จำเลยทั้งสองนำสืบว่า เกิดจากข้อผิดพลาดของระบบฐานข้อมูลสิทธิบัตร ซึ่งคณะกรรมการสิทธิบัตรรับฟังว่าผิดพลาดจริงและถือว่าการชำระค่าธรรมเนียมรายปี ปีที่ ๙ เป็นการชำระที่พ้นกำหนดเวลา โจทก์มิได้โต้แย้งข้อเท็จจริงดังกล่าวข้อเท็จจริงจึงรับฟังเป็นยุติว่า โจทก์มิได้ชำระค่าธรรมเนียมรายปี ปีที่ ๙ ภายในกำหนดเวลาตามกฎหมาย การที่จำเลยที่ ๑ ทำรายงานต่อคณะกรรมการสิทธิบัตรให้เพิกถอนสิทธิบัตรของโจทก์ แล้วต่อมาคณะกรรมการสิทธิบัตรเพิกถอนสิทธิบัตรดังกล่าวจึงชอบด้วย พ.ร.บ.สิทธิบัตร พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๖๒, ๖๕ ประกอบมาตรา ๔๓ แล้ว

๔.๔ คำพิพากษาศาลทฤษฎีสิทธิบัตรและคดีระหว่างประเทศกลาง คดีหมายเลขดำที่ ทป. ๑๔/๒๕๕๙ คดีหมายเลขแดงที่ ทป.๘๘/๒๕๖๐

โจทก์อ้างว่ามีมติเจตนาละเลย เพิกเฉย หรือละทิ้งการชำระค่าธรรมเนียม แต่เนื่องจากพนักงานของโจทก์ลาออกจากบริษัททำให้ขาดบุคลากรผู้ดูแลรับผิดชอบ ดังนั้นเห็นว่า โจทก์มีการชำระค่าธรรมเนียมรายปี ปีที่ ๕ ถึงปีที่ ๙ แล้ว โจทก์ย่อมเป็นผู้มีความรู้

ความเข้าใจในการชำระค่าธรรมเนียมสิทธิบัตรเป็น
อย่างตื้ออีกทั้งวิธีชำระค่าธรรมเนียมมีการแจ้งตัวอย่างไป
พร้อมกับหนังสือสำคัญการจดทะเบียน โจทก์ยอมทราบ
และสามารถรู้ได้ว่าต้องชำระเมื่อใด ข้ออ้างของโจทก์ที่ว่า
พนักงานบริษัทลาออกเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ นั้น
ระยะเวลาการชำระค่าธรรมเนียมรายปีที่ ๑๐ จะครบ
กำหนดในวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ แต่โจทก์กลับยื่น
คำขอขยายระยะเวลาในวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๕ นับ
เป็นเวลา ๑ ปี ๘ เดือนเศษ เป็นการปล่อยปละละเลย
ไม่ตรวจสอบติดตามผลการชำระค่าธรรมเนียมรายปี
ดังกล่าว จึงเกิดจากความบกพร่องของโจทก์เอง ข้ออ้าง
ของโจทก์จึงฟังไม่ขึ้น ส่วนข้ออ้างที่ว่ามาตรา ๔๓ วรรค
ห้า กำหนดให้คณะกรรมการสามารถใช้ดุลยพินิจในการ
พิจารณาเหตุจำเป็นได้อย่างกว้างขวาง ดังนั้น เห็นว่า
แม้กรมทรัพย์สินทางปัญญามีภารกิจในการส่งเสริม
การใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญาในทางพาณิชย์
ก็ตาม แต่การอนุญาตให้ขยายระยะเวลาชำระค่า
ธรรมเนียมจะกระทำได้ต่อเมื่อเห็นว่ามีเหตุจำเป็นอื่น
ทำให้ผู้ทรงสิทธิบัตร ไม่อาจชำระค่าธรรมเนียมภายใน
กำหนด เมื่อการไม่อาจชำระเกิดจากการจงใจ ข้ออ้าง
ของโจทก์จึงฟังไม่ขึ้น จึงถือว่าโจทก์จงใจละเลยไม่ชำระ
ค่าธรรมเนียมรายปี คำสั่งของคณะกรรมการสิทธิบัตร
ที่สั่งเพิกถอนสิทธิบัตรของโจทก์และไม่อนุญาตให้ขยาย
ระยะเวลาชำระค่าธรรมเนียมรายปี จึงชอบแล้ว

หากพิจารณาแนวทางการพิจารณาของ
คณะกรรมการ และแนวคำพิพากษาของศาลแล้ว
จะเห็นว่า มีแนวทางและหลักการพิจารณาเรื่องการ
อนุญาตให้ขยายระยะเวลาการชำระค่าธรรมเนียมรายปี
อย่างเคร่งครัด ดังนั้น เห็นว่าควรที่จะมีการแก้ไข
กฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตรเพื่อลดขั้นตอนการดำเนินการ
และเพื่อให้การพิจารณาเพิกถอนสิทธิบัตรมีความ
ยืดหยุ่นตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้โอกาสแก่
เจ้าของสิทธิบัตรในการรักษาไว้ซึ่งสิทธิบัตรของตนและ
แสวงหาประโยชน์โดยชอบจากสิทธิบัตรอย่างเต็มที่ อีกทั้ง
ทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้นักประดิษฐ์มีแรงจูงใจ
ที่จะคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ อันเป็นการสร้างความสมดุล
แห่งประโยชน์ของเจ้าของสิทธิบัตรและสาธารณชนที่

จะได้รับประโยชน์จากสิทธิบัตร และเกิดรายได้แก่รัฐ
ในการได้รับค่าธรรมเนียมรายปีเป็นรายได้แผ่นดิน
ดังนั้น จึงเห็นว่า ควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายสิทธิบัตร
โดยกำหนดให้การไม่ชำระค่าธรรมเนียมรายปีภายใน
เวลาที่กฎหมายกำหนดจะถูกเพิกถอนสิทธิบัตรโดยผล
ของกฎหมายแทนที่จะให้คณะกรรมการสิทธิบัตรเป็น
ผู้มีอำนาจสั่งเพิกถอน เพราะในทางปฏิบัติการเพิกถอน
ของคณะกรรมการสิทธิบัตรเป็นไปตามรายงานของ
อธิบดีซึ่งสรุปข้อมูลมาจากฐานข้อมูลสิทธิบัตร (E-Patent)
และกำหนดให้คณะกรรมการอาจมีคำสั่งอนุญาตให้
ชำระค่าธรรมเนียมรายปีพร้อมทั้งค่าธรรมเนียมเพิ่ม
ร้อยละห้าสิบของเงินค่าธรรมเนียมรายปีนั้นภายใน
กำหนดเวลาตามที่เห็นสมควรก็ได้ด้วยซึ่งเป็นไปตาม
หลักการของร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่..)
พ.ศ. ....^{๑๑} เนื่องจากปัจจุบันคณะกรรมการสิทธิบัตร
ไม่มีอำนาจในการกำหนดให้เจ้าของสิทธิบัตรต้องชำระ
ค่าธรรมเนียมเพิ่ม

นอกจากนี้ เห็นควรมีมาตรการทางบริหารโดย
การใช้เทคโนโลยีมาใช้คำนวณวันชำระค่าธรรมเนียม
ตามกฎหมาย โดยการพัฒนาและประชาสัมพันธ์
แอปพลิเคชัน ePatentService ให้เจ้าของสิทธิบัตร
หรือตัวแทนสิทธิบัตรได้ใช้ประโยชน์มากยิ่งขึ้น หรือจัด
ทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือตารางคำนวณวันชำระ
ค่าธรรมเนียมอย่างละเอียดให้กับเจ้าของสิทธิบัตรได้รับ
ทราบว่าต้องชำระค่าธรรมเนียมในวันใดในแต่ละปี
ตลอดอายุการคุ้มครองสิทธิบัตร โดยอาจสร้าง QR
Code สำหรับเอกสารการนับระยะเวลาการชำระ
ค่าธรรมเนียมมอบให้ไปพร้อมกับหนังสือสำคัญแสดง
การจดทะเบียนสิทธิบัตร และควรจัดทำระบบการแจ้ง
เตือนการชำระค่าธรรมเนียมผ่านอีเมลล์หรือระบบ
ส่ง SMS ทางโทรศัพท์ให้เจ้าของสิทธิบัตรหรือตัวแทน
สิทธิบัตรได้รับทราบวันชำระค่าธรรมเนียมก่อนสิ้น
กำหนดเวลาตามที่กฎหมายกำหนด

อ่านข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์กรมทรัพย์สินทาง
ปัญญา www.ipthailand.go.th > ข้อมูลเผยแพร่ >
เอกสารเผยแพร่และเผยแพร่ฉบับเต็ม ณ ห้องสมุด
กระทรวงพาณิชย์

^{๑๑} ร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่..) พ.ศ. .... ฉบับรับฟังความคิดเห็นระหว่างวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ ถึง ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๓

สวัสดิ์ศรีรับ สมาชิกจุลสารชาวเนติบัณฑิตยสภาและผู้อ่านทุกท่าน

เนื่องจากขณะนี้สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) มีผู้ติดเชื้อจำนวนมากและมีความรุนแรงมากขึ้นทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของสถานการณ์ดังกล่าว เพื่อเป็นการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไม่ให้ขยายวงกว้าง และมีให้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของนักศึกษา คณาจารย์ และผู้มาติดต่องานทุกท่าน ผมขอประชาสัมพันธ์ช่องทางบริการให้บริการต่าง ๆ ดังนี้ ครับ

- **แผนกทะเบียนนักศึกษา** ขอความร่วมมือนักศึกษางดการเดินทางมาดำเนินการที่เนติบัณฑิตยสภา ขอให้ให้นักศึกษาชำระเงินค่าธรรมเนียมการศึกษาประจำปี ค่าสมัครสอบ สมัครเรียนภาคค่ำ ด้วยตนเองโดยการเข้าระบบเพื่อขอใบแจ้งชำระเงินที่ <https://student.thethaibar.or.th/student/auth> และสามารถชำระเงินได้ที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด (Pay@Post) บริษัทเคาน์เตอร์เซอร์วิส จำกัด ทุกสาขาทั่วประเทศ ชำระผ่าน Application Mobile Banking ได้ทุกธนาคาร และชำระเงินผ่านทางตู้ ATM สอบถามเพิ่มเติม โทร. ๐๒ ๘๘๗ ๘๘๗ ๖๘๐๑ - ๗ ต่อ ๔๐๓ และ ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๓๓

- **แผนกทะเบียนสมาชิกและทนายความ** มีบริการรับสมัครสมาชิกและขอหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกฯ ทางออนไลน์ <https://member.thethaibar.or.th> สอบถามเพิ่มเติม โทร. ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๒๒ หรือ ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๐๑ - ๗ ต่อ ๒๐๘

- **ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา** แจ้งช่องทางส่งคืนหนังสือในช่วงห้องสมุดปิดให้บริการสำหรับสมาชิกที่ค้างส่งคืนหนังสือ โดยสมาชิกสามารถคืนหนังสือได้ที่ห้องสมุด ชั้น ๓ หรือส่งคืนทางไปรษณีย์ พร้อมแนบสำเนาหลักฐานการยืม - คืน (ยกเว้นค่าปรับถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๔) สอบถามเพิ่มเติม โทร. ๐๒ ๘๘๗ ๖๐๒๑

- **แผนกตำราและคำบรรยาย** ขยายเวลา การจองหนังสือรวมคำบรรยาย ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๗๔ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ จนถึงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔
จองผ่านระบบออนไลน์ <https://thethaibar-banyaibook.thaijobjob.com/book/index.php>

- รับผิดชอบต่อตนเอง ราคาชุดละ ๑,๕๐๐ บาท ๑ ชุด (๑๖ เล่ม)
- รับทางไปรษณีย์ ราคาชุดละ ๒,๑๐๐ บาท (ลงทะเบียน) (รวมราคาจัดส่งแล้ว)
- รับทางไปรษณีย์ ราคาชุดละ ๒,๗๐๐ บาท (ด่วนพิเศษ EMS) (รวมราคาจัดส่งแล้ว)

หมายเหตุ : ผู้ที่เคยจองผ่านระบบออนไลน์แล้วท่านสามารถเข้าสู่ระบบได้โดยใช้หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก (ไม่ต้องลงทะเบียนใหม่) สอบถามเพิ่มเติม โทร. ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๑๔

- **ศูนย์หนังสือเนติบัณฑิตยสภา**
เปิดให้บริการ : วันจันทร์ - วันศุกร์ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๗.๐๐ น. / วันเสาร์ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๕.๓๐ น.
ปิดบริการ : วันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์
บริการสั่งซื้อหนังสือทางออนไลน์ที่เว็บไซต์ <https://bookstore.thethaibar.or.th/>
สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๑๖ และ ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๐๑ - ๗ ต่อ ๑๑๑

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ประกาศ งดการบรรยายภาคปกติและภาคค่ำ ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๗๔ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ดังนี้

๑. วันพุธที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔ (วันวิสาขบูชา)
๒. วันพฤหัสบดีที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๖๔
(วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี)

* ผู้ตรวจการอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด, กรรมการเนติบัณฑิตยสภา, ประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา

ข่าว เนติบัณฑิตยสภา

ความคืบหน้าการจัดสร้างพระนิรโรคันตราย พระประจำเนติบัณฑิตยสภา

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (สนิท ชวนปญฺโญ) เจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก เจ้าอาวาสวัดไตรมิตรวิทยารามวรวิหาร (ภาพซ้าย) และสมเด็จพระมหารัชมงคลมุนี (ธงชัย ธมฺมธโช) เจ้าคณะใหญ่หนกลาง (ภาพขวา) ได้เมตตาอธิษฐานจิตและจารแผ่นทอง เพื่อใช้เป็นมวลสารตั้งต้นในการจัดสร้างพระนิรโรคันตราย พระประจำเนติบัณฑิตยสภา โดยมีนายสัตยา อรุณธารี ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการดำเนินการจัดสร้างพระนิรโรคันตราย พระประจำเนติบัณฑิตยสภา เป็นผู้รับมอบ ในการนี้มีนายสมศักดิ์ อัจฉกุล นายวิรัช สันติภาพ นายจรูญพงษ์ อินทจาร และนายทีปกร โกมลพันธ์พร เข้าร่วมพิธี เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔

บันทึกเทปรายการถวายพระพรชัยมงคลสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี

นางเมทินี ชโลธร นายกเนติบัณฑิตยสภา พร้อมด้วยนางสาวปิยกุล บุญเพิ่ม อุปนายกเนติบัณฑิตยสภา คนที่ ๑ นายวงศ์สกุล กิตติพรหมวงศ์ อุปนายกเนติบัณฑิตยสภา คนที่ ๒ นายชาติรี สุวรรณิน เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา และนายศักดิ์ ช่างรังษี เลขาธิการสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ร่วมบันทึกเทปรายการถวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๓ มิถุนายน ๒๕๖๔ เพื่อแสดงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ณ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔

บรรณาธิการแถลง

เนื่องในโอกาสมหามงคลวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี ๔๓ พรรษา วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๖๔ ได้เวียนมาบรรจบอีกวาระหนึ่ง กองบรรณาธิการจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา ได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเชิญพระฉายาลักษณ์ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี พิมพ์บนปกจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาเพื่อเฉลิมพระเกียรติ ด้วยความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณขอพระองค์ทรงพระเจริญ ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

จุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภานี้ ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ บทอาเศียรวาทถวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี ประพันธ์โดย นัษฐติ นาคเกิด บทความ เนื่องจากการปกเสนอเรื่อง “พระราชประวัติ สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี” โดย กฤษฎา บุญสมิต และ วาสนา เกตุเท่ง, บทความ ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “การบอกเลิกสัญญาเช่าด้วยเหตุผลประกอบการลดลง” โดย สุจิตรา แสงสายัณห์ กล่าวถึง มหาวิทยาลัย พ. ขอรื้อกรณีตามสัญญาเช่า ไม่มีข้อกำหนดให้สิทธิผู้เช่าเป็นฝ่ายบอกเลิกสัญญาเช่า การที่ผู้เช่าขอปิดกิจการและขอเลิกสัญญาเช่าต่อมหาวิทยาลัย พ. ก่อนครบกำหนดสิ้นสุดสัญญาเช่า จะถือว่าเป็นเรื่องที่ผู้เช่าไม่ปฏิบัติตามสัญญาเช่า ข้อ ๑ ซึ่งมหาวิทยาลัย พ. อาจเรียกให้ผู้เช่ารับผิดชอบใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการที่ผู้เช่าไม่ปฏิบัติตามสัญญาตามสัญญาเช่า ข้อ ๑๕ ได้หรือไม่ ฯลฯ , บทความ เจาะฎีกาเด่น เสนอเรื่อง “จำเลยเป็นตัวการร่วมกันกระทำความผิดฐานฉ้อโกงโดยรับแคชเชียร์เช็คจากพวกแล้วนำไปฝากเข้าบัญชีตนเอง จึงไม่ใช่การกระทำความผิดฐานรับของโจร” โดย รังสิชัย บรรณกิจ วิจารณ์, มนต์ชัย ชนิทรลีลา และ พิมพ์สุรางค์ ชนิทรลีลา กล่าวถึง คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๓๐๕/๒๕๖๒, บทความ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย เสนอเรื่อง “Progress of George Floyd Case, Cause of Black Lives Matter Movement” โดย รังสิมา รัตนะ กล่าวถึง ความคืบหน้าของคดีจอร์จ ฟลอยด์ ชนวนของการเคลื่อนไหว Black Lives Matter พร้อมคำศัพท์ที่น่าสนใจ, บทความเรื่อง “การเพิกถอนสิทธิบัตรกรณีไม่ชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามกฎหมาย” โดย ธีระศักดิ์ สีนา กล่าวถึง การเพิกถอนสิทธิบัตรเป็นเรื่องสำคัญ เพราะกระทบถึงสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร และอาจกระทบต่อความเป็นอยู่ของคนในสังคม และภาพลักษณ์ของประเทศอย่างมีนัยยะสำคัญ เนื่องจากสิทธิบัตรเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ โดยเฉพาะในยุค New normal อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ที่มนุษย์เราต้องเปลี่ยนวิธีการหรือรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบใหม่ที่แตกต่างจากอดีต ปิดท้ายด้วย “มุมข่าว” โดย ประเมศวร์ อินทรชุมนุม

พบกันใหม่เดือนกรกฎาคม

กฤษฎา บุญสมิต

ติดตามอ่านจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาฉบับย้อนหลังได้ที่เว็บไซต์เนติบัณฑิตยสภา

<http://www.thethaibar.or.th>

เอกสารเผยแพร่ความรู้ แจกฟรี ห้ามจำหน่าย

(สงวนสิทธิ์ใช้ในกิจการของแพนทประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภาเท่านั้น)

จัดทำโดย **คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา** จำนวน ๒,๕๐๐ เล่ม
เนติบัณฑิตยสภา เลขที่ ๓๒/๒ หมู่ที่ ๑๖ ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐

พิมพ์ที่ : **บริษัท กรู๊สสยาม พิมพ์ลิขิ่ง จำกัด**

๔๓/๑๗๒ ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐